

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu
se primesc. Manuscrise
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNE în Brașov și la
armăturile Birourilor de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner,
Wolfgang Schielek, Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marotyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garzonă pe o coloană 6 ar.
și 30 ar. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagină a 8 a o
seriă 10 ar. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

GAZETA" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 ar.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 ar.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 6.

Brașov, Luni-Marti 11 (23) Ianuarie.

1900.

Ministeriul Koerber.

În trei luni trei ministere. Aceasta este trăsura caracteristică a situațiunii actuale în Austria.

După ministeriul parlamentar Thun a venit ministeriul de funcționari Clary, care după vre-o două luni și câte-va zile a făcut loc altui ministeriul de funcționari Wittek, iar alaltăieri a intrat în funcțiune al treilea ministeriul de funcționari Koerber, iar acum, nefiind parlamentul întrunit, s-a publicat declarațiunea sa de program în semioficiala „Wiener Abenpost“.

Chiar modalitatea acesta de anunțare a programului ministerial denotă starea excepțională, ce domnesce în Austria. Și mai mult s'a accentuat ea prin enunțările împăratului în convorbirile, ce le-a avut cu diferiți membri ai delegațiunilor, a prânderile curții.

Deja numirea ministeriului de funcționari spune clar și lămurit, că guvernul are să meargă după mârșruta, ce i-se dă dela locurile mai înalte. Astfel cabinetul Clary avuse misiunea principală de a face posibilă alegerea parlamentară a delegațiunii austriace, prin desființarea faimoselor ordonanțe de limbă; cabinetul Wittek a fost însărcinat să facă ce n'a putut isprăvi guvernul Clary, să ajute adecă cu paragraful 14 de a-se pune în vigore legile cele mai urgente ale pactului, precum și provisorul bugetar.

Noul cabinet Koerber are, precum se vede, misiunea principală de a face să se realizeze dorința monarhului, atât de mult accentuată de Majestatea Sa în timpul din urmă, ca să se împace lucrurile în Boemia și să înceteze lupta națională de acolo, „pentru-ca instituțiunile publice să fiă ferite de nouăsguduire“.

Programul noului ministeriul Koerber cuprinde în cea mai mare parte indicarea acestei probleme și a modalității, prin care crede, că s'ar pute mai ușor rezolva. Va să dică să înceteze luptele naționale, „său cel puțin se fiă calmate în mod însemnat“. Acesta e problema, pe care crede uoul guvern a-o pute deslega numai pe calea unui „compromis cinstit“ stabilit de cătră o conferință de bărbați de încredere designați de partide, la care va lua și el, (guvernul), parte activă făcând propunerii concrete. Parlamentul va avea apoi să decidă asupra rezultatului acestor conferențe.

Acesta va fi o nouă ediție a conferențelor de înțelegere, ce s'au ținut sub guvernele premergătoare. Fi-va rezultatul consfătuirilor, ce vor urma, mai norocos ca înainte?

Etă întrebarea a căreia gravitate se oglindă și în constatarea, ce o face noul ministeriul pe baza experiențelor din anii trecuți. S'a vădut, dice el în declarațiunea-program, că „în cestiuni naționale se poate susține numai ceea-ce iese din voința consonantă a celor interesați.“

Este un compliment, ce se face aici atât opozițiunii cehice, cât și

celei germane. Au manevrat unii cât și ceilalți atât de energic, încât au impus cercurilor dirigitore convingerea, că numai printr'o liberă înțelegere între factorii litiganți, se poate pune capăt, său o stavilă mai mare cel puțin luptelor naționale.

Bate la ochi, că ministeriul Koerber accentuează în deosebi, că ținta sa este o politică sinceră și cinstită de înțelegere. Se vede de aici, că ia lucrul serios și că are și un mandat foarte bine precizat în direcțiunea acesta. O dovedesce și împrejurarea, că acest ministeriul, precum se asigură, vine cu un proiect de lege a limbilor gata, pe care voesce să-l propună conferinței bărbaților de încredere.

Forțe semnificative pentru direcția hotărâtă a cabinetului în atacarea împăcării este și compunerea lui. Între miniștri de astă-dată se află și un funcționar superior ceh. Deși numirea lui nu s'a făcut cu consimțământul reprezentanților cehi, el totuși va avea un rol însemnat de mijlocitor.

Tote atâră însă, cum bine dice declarațiunea guvernului dela aceea, cum se vor pute înțelege Cehii cu Germanii. Și în privința acesta, tot pe baza pașaniilor de până acum, nu-și va face iluziuni nici un om cuminte.

Un răspuns lui „B. Hirlap“.

Ne-am fost ocupat și noi cu spectatorările diarului „Budapesti Hirlap“ din incidentul, că i-s'a trimis și lui spre publicare interpelațiunea făcută de d-l Dr. N. Comșa în congregația din Sibiu relativ la afacerea Iancu. D-l Comșa a adresat din parte-i un răspuns numitului diar în limba română, pe care doresce să-l dăm publicității, care dorință o împlinim cu plăcere, tratându-se de o cestiune, ce ne interesează pe toți. Etă răspunsul:

Onorată Redacțiune! Fiind-că în legătură cu numele meu ați binevoit a publica un articol „Roman interpelaciok“, care atâră pentru concludsiile sale referitoare la persoana mea și în legătură cu aceea la cestiunea limbei, căleaiul lui Achile în această patriă, cât și pentru opiniile lui politice și istorice, nu poate rămâne fără întemplinare, apelez la loialitatea D-Vostră să dați în estenso publicității răspunsul meu.

D-Vostră binevoiti a indica faptul, că V'am scris o comitivă în nemțesce și nu românece, ceea ce aflați firesc, și nu unguresce, ceea ce găsiți delicat — drept motiv de a eschide discuția cu mine și de a enunța, că ori-ce puțință de înțelegere s'a isprăvit între Români și Maghiari.

O să mă esplic asupra faptului, deocamdată însă observ, că baza unei discuțiuni serioase în afacerile publice, e după nepretențioasa mea părere: *non quis, sed quid, nu forma, ci esența.*

Basat pe acest principiu constat, că nu cunosc decât foarte puțin limba maghiară și că și în viața privată și în calitate mea de medic în Seliște și ca reprezentant la municipiu pe baza dreptului deopotrivă firesc și legal mă folosesc esclusiv de limba mea maternă română. Constat mai departe, că interpelațiunea mea făcută românece a fost tradusă în unguresce din amabilitatea unui amic tocmăi din considerațiunea pentru D-vostră.

Eu am mâncat dela informațiile, cari aveam cuvinte de a-le crede temeinice — că adecă nimenea dintre membrii marcanți ai redacțiunii D-Vostră nu scie românece și am fost animat de convingerea, că interpelațiunea er nu comitiva formeză substratul discuțiunii în cauza Iancu, ce ați pasioneză într'un mod estraordinar masele române.

Cred deci, că limba germană a comitivei mele nici într'un cas nu eschidea discuțiunea asupra temeiurilor strict legale și constituționale, prin cari ceream revocarea ordinului Perczel, apărarea autonomiei administrative contra ingerințelor ilegale ale justiției, a autorității cauzelor judecate și a imparțialității procurorilor, și pretindeam satisfacțiunea pentru insulta adusă memoriei lui Avram Iancu și prin ea poporului român și a luptelor lui pentru legitimitate și egală îndreptățire națională și democratică.

Nu putea deci comitiva mea germană să vă oprască de-a intra în meritul cestiunii formulate și în traducere maghiară, nu mai ales fiind-că inși-vă atribuiți considerațiilor pentru gustul D-Vostre limba neromânece a comitivei mele.

Acesta cu drept cuvânt. Am folosit limba germană din delicatețea față cu D-Vostră:

Fiind-că politica maghiară dela ali, anța Bismark-Klapka încococe n'a fost alta-de cât o politică „pour le roi de Prusse“ îndreptată nu mai mult în contra „Camarillei“, ci pentru sdrobirea popoarelor austriace unite cu Ungaria indisolubil prin pragmatica sancțiune în falsă credință, că atunci independența astfel câștigată va fi încoronată de totala maghiarisare a țării, lucru, care D-Vostră l' numiți „a doua ocupare a patriei“.

Acestă politică filo-panprusiană s'a adoptat pentru scopul utopic de a stîrpi limba și sentimentul istoric etnic al naționalităților nemaghiare, și pentru realul scop de a-le eschide pe acestea din cadrul constituțiunii, legalității și al egalei îndreptățiri până la complectă maghiarisare, și a-le exploata economicesece, schimbând parola lui Kolovich astfel: „faciamus pauperos deinde Hungaros“, (să-i facem săraci și apoi Unguri) numindu-le aceste scopuri eufemistice: „unitate națională“ și „idei de stat“.

Cum deci politica maghiară, sub care nu înțeleg sentimentul comun al poporului, care în contradicere cu politicianii săi e animat totdeauna de acel cunoscut refren: „mégis hunczut a német“ — ce transpiră spre marea mea mirare și din articolul D-Vostră — e pur și simplu trabantul politiceii pauperisane în Orient, eram de credință, că D-Vostră ca organul cel mai lăpuit politic eminentemente maghiar, care ați aplaudat într'u toate regimul deterore și spionagiul Banffy-Jeszenszky, veți respinge ori-ce scrisore românece.

Nu puteam, adecă, crede, că o să vă izolați de metodel judecătorilor, cari legea îi obligă să scie românece, ca condiții de cualificați, și nu sciu și refuză a înveta și astfel a respecta legea, și de sistemul organelor administrative, cărora legea despre egală îndreptățire le ordonă respectarea drepturilor de limbă a naționalităților și cari îi răspund: „ha oláhal beszél menjen Oláhországban, ha magyar kényeret eszik beszéljen magyarul“, un răspuns ce se repetă, pe cât de variat în formă, pe atât de stereotip în fond, de totă puterea esecutivă până la ultimul factor postal și servitor de gară.

Și cum eu nu sciam unguresce, er pe D-vostră Vă sciam în apele panprusianismului, a cărui putere D-vostră, folositi, credeati a-o pute folosi în favorul utopiilor și planurilor exclusivismului D-vostre de rassă, socoteam că voiți fi ascultat bucuros și înțeles mai bine în limba, care o vorbesc și patronii D-Vostre, „Prusianii“, pe cari ați D-vostre i-ați creat intermediatori între noi, cel puțin prin limba lor, închișându-ne nouă toate porțile vieții publice constituționale.

M'am folosit deci de această limbă și

pentru acest motiv și pentru faptul înscris în legile țării, — deci D-vostre, ca unui organ dualist, plăcut, — că e limba armatei D-vostre comune, a ministeriilor D-Vostre comune, studiu obligat în școlile D-vostre, pe când limbile naționalităților sunt scoose — pe urmele lui Bela Grünvald, pășind la insistențele diaristiceii maghiare — cu forța, (Et huius meminisse juvabit) și de acolo unde avea dreptul tradițional și legal să esiste.

În convingerea, că românece nici că sciti și nici că admiteți a scii, fără a vă compromite „patriotismul“, v'am scris nemțesce comitiva și v'am trimis interpelațiunea românece, ca să creez o basă comună tocmai pentru discuți, deci înțelegere a adevărurilor și revindicațiunilor strict legale și constituționale, produse în interpelațiunea mea, și pe baza acesta a concilierii necesare pentru pacea patriei.

Discuția din partea D-vostre era cu atât mai neînțăturabilă, fiind-că tocmai presa română (veți „Gazeta“ Brașov) m'a certat pentru scrisora mea germană, deci era dată pentru ambele părți posibilitatea cerută de D-vostre pentru discuși și înțelegere. Acesta mai ales, fiind-că în ședința interpelației toți membrii români, în frunte cu Dr. Amos Frâncu, au luat cea mai hotărâtă pozițiă contra unei publicațiuni făcute numai nemțesce și i-a refuzat desbaterea, din ce D-vostre, având raportori fideli cum afirmati trebuia să conchideți, că Românii ca și D-vostre reclamă limba română pentru a se înțelege, deci trebuia să întrați în fondul cestiunii, ca să nu dați ansă bănuelii, că hârțuiala cu comitiva mea germană e numai un fașon de parier pentru a se debarasa de-o discuși incomodă.

În procedul meu aveam înaintea ochilor urgența tractării celor mai serioase interese ale statului. Nu-mi era de talmaciul, ce ni-l aplicați năuș, ci doream ca rapid să înțelegă situațiunea într'ega opiniă publica maghiară, cu a cărei mobilizare neați fost amenințat în articolul precedent și ați stérnit un vifor de indignare prin implicita revocare în memoriă a vandalismelor dela Turda, Șimleu, Arad, Oradea-mare, curmate prin cuvântul Maiestății Sale.

Aveam în vedere lămurirea legală și constituțională, că prin procedurile neleguite în afacerea Iancu a-le administrației și justiției, să frânge pacea și frăția între două popore ale aceleai patrii, pace, care se poate asigura numai prin înțelegere reciprocă pe baza respectării conștiinței istorice și naționale și egalității înaintea legii a ambelor popore.

Am fost condus în această pornire de sinceră patriotică dorință, ca alvia dintre naționalități să nu se sape până acolo unde nu se mai poate face pod pentru trecere, ci numai glonțul în sbor poate s'o traverseze, neadmitând maxima lui Kossuth, că cestiunea naționalităților se poate rezolva numai cu sabia, fiind-că cestiunea naționalităților e cestiunea egalei îndreptățiri, deci cestiune de drept, și dreptul să se poată suprima, dăr nu se poată rezolva cu forța.

Am fost impresionat și de atitudinea sistematică a diarului D-vostre, care nemulțamit cu brutalitățile sistemului Tisza și Weckerle, nici chiar cu insanitățiile sistemului caporalului de panduri Banffy, debitate contra naționalităților, și sub pretestul lor contra libertăților publice a tuturor cetățenilor — cereați progresiunile geometrice în sovinișmul maghiar inferat de într'ega Europă constituțională, și mai pregnant de marele Gladstone, amicul libertății popoarelor.

Și în urmă mi-am reamintit, că personal am fost insultat în „Athena“ maghiară Clușii de cavalerii feți ai presei maghiare, când în societate de dame române vorbiam românece, și convins, că D-vostre și de sciti nu vreți să sciti, — cum acum admiteți a scii — românece, dăr voinc ca cu ori-ce preț opiniă publică maghiară alarmată prin soiri tendențioase să fiă informată asupra adevărului, că e o luptă pentru drept și onore, ce purtăm: v'am

trimis comitiva în limba germană, ce o credeam cunoscută, și în sensul accentuat mai puțin urgentă, ba chiar iubită de D-vóstră, ăr interpelația mea, făcută românește, în traducere maghiară.

Esplicată cestiunea limbei, deci faptul, în urma căruia denegați puțința discușiunii, sper, că veți da în estenso și interpelațiunea, căreia îi faceți onorea a-o discuta, fără a-o împărtași cetitorilor D-vóstră și că veți discuta și în fond cestiunea monumentului lui Iancu în toate peripețiile ei, pe baza constituțiunii și a legilor în vigore.

II.

Cred, că după ce i-ați făcut adevărului concesiunea de a Vă compromite „patriotismul”, recunoscând dreptul firec al limbei române și idealismul figurei lui Iancu, veți aduce principiului lui Deák: „singura lege de presă ar fi să fie adevărul”, jertfa de a constata, că aberațiunile istorice și politice și, ca consecință, greșelile constituționale și de drept, ce le comiteți, invocând ca bază o broșură eșită din pana fostului subșef al spionajului și al cabinetului noir îndreptat contra naționalităților nemaghiare și numit „secția de naționalități” a baronului Banffy — *nici un moment* nu se pot susține în fața adevărului.

Trebuia natura cavalerescă a D-vóstră să simtă o repulsiune de a accepta drept bază o asemenea scriere a unui om de asemenea *metier*, desprețuit de însuși prim-ministrul d-l Coloman Szell, și trebuia să Vă inspire o adună năincredere această scriere de tendință editată și tradusă și în frațuzesce de *Kulturregylet*ul ardelean, organizația celor mai implacabili dușmani ai poporului român pentru desnaționalizarea lui, organizația deci pentru împedecarea înfrățirii poporului maghiar cu cel român.

Contele Audrassy spunea într-o zi ministrului Cogălniceanu, că *nemeșii din Ardeal* împedecă împăciuirea între Români și Maghiari.

Avea absolută dreptate, și D-vóstră îi veți crede unui Andrassy Gyula și veți admite adevărul vorbelor lui, recunoscând, că din aceeași tulpină eșiti și Jancsó Benedek și contele Lázár Miklos, ei vreu să despartă cele două popore pentru totdeauna.

Cel dintâiu, ca să nu se facă de risul lunei, fiind-că voia să vorbească nețiuinei francoese, unde Edgar Quinet și Michelet preparase spiritele pentru istoria adevărată a Românilor, nu putea ca istoriograf să vină în conflict cu toți *istoriografii maghiari*, cari preamăreau idealismul altruist al lui Avram Iancu, a cercat deci să stigmatizeze poporul român susținând, că la 1848, afară de Iancu, toți ceilalți prefeți ar fi făcut numai vandalism, și că poporul lui Iancu „*Moșii*” nu ar fi luptat pentru dinastia și libertate națională, pentru cari Români au jertfit 40,000 de oameni și 230 comune, ci ar fi făcut numai tăciunări și jaf.

Acastă basă istorică falsă o admiteți și D-vóstră și urma, deci, consecința, ca indirect să Vă identificați cu contele Lázár Miklos, fiind-că logice șeful unor asemenea oameni cum îi prezentați D-vóstră, nu putea să fie altul, decât un șef de bandiți, deci D-vóstră prin incunjur îl scoțeti pe Iancu tot șef de bandiți al tipicului Sécuiț ardelean din rassa „*székely támad, székely bánja*”, al lui grof Lázár Miklos, și acesta pe baza lui Jancsó Benedek, originar Sécuiț și el, colaboratorul ordinului Perczel, ordin, care cost din urmă i l'a subșeris à-vista autorului adevărat *Jeszenszky Sándor*.

Ar trebui eu să Vă fac un curs întreg de istorie, ca să vă arăt, că nu numai istoriografia imparțială, ci chiar de cei mai înverșunați romanofagi istorici maghiari, dela Kóváry până la fantastul Úrmösy, combat aserțiunile lui Jancsó și ale D-vóstră imprumutate dela el.

Sourțimea timpului mă obligă să mă provoc la apelul d-lui Dr. Amos Francu, dat în cauza monumentului lui Avram Iancu, care vi-l alătur și care va fi apreciat și de D-vóstră, cred, pentru *colecțiunea de autori* tot streini, invocați în contra aserțiunilor D-vóstră, cari nu sunt alta, decât o reproducțiã a cutezătoriei falsificării de istorie cuprinsă în ordinul d-lui Perczel dela 15 Martie 1895.

Vă alătur acest recurs și pentru-că acum cred, că fiind românește, o să fie înțeleș.

(Va urma.)

Noul ministeriu austriac.

Cu un rescript preinalt, ce pòrtă data de 18 Ianuarie, Majestatea Sa a primit dimisiunea fostului cabinet *Wittek* și tot în aceeași zi a numit pe Dr. Ernest de Körber ministru-șef și ministru de interne. A numit mai departe: pe *Welsersheimb* ministru al „*landwehr*”-ului, pe Dr.

Wittek ministru al căilor ferate; pe Dr. Eug. Böhm-Bawerk ministru de finanțe; baron Aloisiu *Spans-Boden* ministru de justiție; Dr. Wilhelm *Hartel* ministru de culte și instrucțiune publică; Dr. Anton *Rezek* (ceh) ministru; br. Guido *Call* ministru de comerț; br. Carol *Giovanelli* ministru de agricultură; Leonard *Pientak* (polon) ministru.

Noul ministeriu are așa-dér numai patru membri noi: *Rezek* ministru ceh și *Pientak* ministrul polon; mai departe ministrul de comerț și ministrul de agricultură. Cei doi miniștri, ceh și polon, vor avé, după toate semnele, rol însemnat în cabinetul lui Körber. Ei au fost luați în ministeriu cu anume scop de a-și desfășura toate puterile pentru-ca acțiunea de împăcare națională să succedă în Austria.

Semioficiosul „*Wiener Abendpost*” comunică programul noului ministeriu. El este *resolvarea conflictului de naționalitate*. Spre scopul acesta guvernul va invita d-lele proxime partidele interesate, să-și trimită bărbații lor de încredere la o *conferență în Viena*, la desbaterile căreia însuși guvernul va lua parte activă și va înainta proiecte concrete pentru aplanarea neînțelegerilor. După această problema „*Reichsrath*”-ului va fi, ca în cercul său de competență să aducă hotăriri asupra cestiunilor dela ordinea d-lei.

Din delegațiunea austriacă.

Delegatul Schneider despre situația Românilor.

Deși cunoscem cuprinsul importantei vorbiri, ce a ținut-o d-l E. Schneider în delegațiunea austriacă, totuși pentru marea importanță a acestei vorbiri, o publicăm în estenso așa cum a rostit-o în ședința plenară a delegațiunii, eliminând numai partea dintâiu care se referă la un punct din budgetul ministeriului de externe.

Deleg. Schneider: Acum dați-mi voie să trec la alt obiect. Am în vedere admoniere Esc. Sale, a d-lui president, și vă dau asigurarea, că mă voi feri de a mă face vinovat de vr'un amestec în afacerile unui stat străin, dăr fiind-că discutăm afacerile ministerului de externe, imi veți permite să vorbesc în o cestiune, care mie, ca Austriac, ca Vienese sincer, imi face amară și grea îngrijire.

Austria are interes să țină prietenia cu țările din Peninsula-balcanică; ăr cea mai distinsă, cea mai bine populată și din punct de vedere financiar cea mai bine situată între aceste țări, e negreșit România. O dispoziția amicală a Românilor față de monarchia austro-ungară e deci de dorit în interesul statului austriac și a dinastiei austriace. Ei bine; primesc diferite scrisori și adrese din cercuri românești, în cari se cuprind amare tânguiri asupra *modului de tratare la care sunt supuși Români* din țările de sub coróna ungară.

Omenii dic așa: „Ce simpatii putem să avem noi pentru un stat, în care frații noștri sunt astfel tratați?” Și decă examinem bine lucrul, nici nu li-se póte lua în nume de réu. Asigurările despre prietenia oficială, așa cum se schimbă ele reciproc între cabinete, avem firec să le primim de bune; dăr fiecare dintre noi, care are o aproximativă idee despre lucrul acesta, știe, că guvernele, cabinetele vin și se duc; cabinetele nu sunt în stare să țină în frâu anumite mișcări de popor, ori chiar să le suprimé; știe cât de necesar este, ca sentimentele naționalităților dintr'un stat amic să nu fie ofensate.

Omenii se plâng amar, că Români din Ungaria nu-și pot susține școlile; că în școle nu-și pot cultiva limba; că politicese și economicese sunt apăsați în mod cel mai de necreșut ș. a. Nu vreau să vă înșir toate aceste tânguiri; vreau să repet numai pe scurt, că tocmai cei de un neam cu Români din Ungaria, după cum mi-se spune din isvor cu desevășire autentic, în anii din urmă nu mai aveau și nu mai au dispoziția amică față de Austria, ce o aveau mai înainte. Și, decă luăm de exemplu în considerare unele cestiuni, cari se ating, va trebui să recunoscem, că dău, nu

e necesar să aibă astfel de cestiuni nici chiar umbra unei îndreptări.

Așa de exemplu Români sərbătorec pe Avram Iancu, ca pe un erou național; ar fi deci, cred eu, datorința fiă-cărui funcționar dintr'un stat amic, să nu ofenseze pe omeni în sentimentele lor naționale. Nu de mult a numit însă în *Alba-Iulia*, procurorul maghiar *Lázár József*, pe acest Avram Iancu, care e de mult mort: „*șef de bandiți*.”

Nimeni nu a luat poziția în contra acésta; și acum vin omenii și se plâng, — lucru foarte natural, — că *eroul lor național vine astfel tratat, fără nici o cauză, într'un proces, care nici nu era politic, ci de natură cu totul privată*.

Maghiarii ar avé tot așa dreptul să se plângă, decă dincolo în România, óre-care sərbătorit din partea lor ca erou, ar fi tratat în modul acesta. Acestea sunt cuvinte, cari ofensază greu; și ar pute într'a-devér să fi evitate.

Studentii, cari studieză în Sibiu, și sunt de naționalitate română, sunt tratați, după-cum mi-se scrie, astfel, că trebuie să devină inimiz ai statului și ai țerei. Care e urmarea? Astfel de omeni părăsesc simpu țera, trec în țera vecină și devin mai aprigi agitatori în contra patriei, din care, așa dicend, au fost — alungați.

Vă rog, domnilor, să cetiți istoria mai multor revoluțiuni, și veți afla, că multe din aceste revoluțiuni s'au născut așa, că omeni anumiți au fost ofensați de morțe în sentimentele lor naționale; că omenii aceștia au fugit din țera, au căutat și au aflat sucurs în alte țeri și în alte regiuni, cari au cooperat la provocarea de astfel de complicații diplomatice și politice, cari statului, în care s'a făcut nedreptate respectivului, nu i-au servit spre nici un avantaj.

Români, cari imi scriu, sunt de părerea, că în Ungaria, „anumite cercuri”, — accentuez espres, „anumite cercuri”, pentru-ca prin espunerea celor-ce urmază acum, să nu mă fac vinovat de amestecul în afacerile ungare, — au părerea și intențiunea, să facă *sistematic inimiz din amicii statului austriac*.

Batalioanele și regimentele române au dat, după cum ne învață istoria, totdeauna *dovezi de credință față de dinastia noastră*. Dăr, după cum imi scriu acum omenii, o astfel de *insuflețită grupare în jurul stégului, când s'ar face apel la „Poporele Mele”, n'ar mai urma ca altădată*.

Mi-se citeză o gazetă „*Hazánk*”, organ al aristocrației maghiare, în care baronul *Kaas Ivor* a scris de anul-nou un articol, din care estrag următorul pasagi (cetesce):

— „De câte-ori armata austriacă e bătută, se dă totdeauna câte o mică libertate Maghiarului. Când au bătut-o întâiu Italieii și Francesii, ni-s'a dat puțină libertate. Când o bătură bine Prusiicii, ni-s'au redat drepturile constituționale, dăr puterea au oprit-o pe séma lor. Decă încă-odată ar fi bătută armata, am pute spera, că națiunea maghiară va ajunge stăpână liberă pe sörtea sa în patria proprie.”

Domnii mei, asta e clar scris, și vedesce că în aceste cercuri...

Presidentul: Vă rog să nu amestecați nici „cercuri” în discuțiune (ilaritate). Acesta e numai un cas isolat, care de sigur e regretabil. Vă rog peste tot a nu vă dimitte privitor la acest punct în desbateré.

Schneider: Să scusați, Escelență, dăr veți admite, că astfel de aparițiuni trebuiesc considerate ca fenomene simptomatice. Voiu asculta însă de Escelența Vóstră. Ceea-ce am đis până acum e și de altfel de ajuns, și va șoi fără de aceea fiă-care, ce voiu să dic mai departe.

Voiu să adresez o rugare către Escelența Sa, d-l ministru de externe; să binevoiască a face în cercul său de putere, ca astfel de aparițiuni, cu adevărat foarte superflue, să se evite. *Austria are eminent interes de amicitia Românilor*; Austria e un stat de naționalități, și are astfel să țină în vedere principiul de a păstra vađa și respectul drepturilor singuraticelor naționalități, de aceea cred, că numai bine se face, când la loc competent se spune un cuvânt de admoniare.

Amintesc numai remarcabilul cas, ce s'a petrecut înainte cu câțiva ani în Viena. Atunci o deputațiune de 300 Români, șerani, órașeni, învățători, preoți, comercianți, c'un cuvânt Români din toate clasele, a venit la Viena ca să așternă Majestății Sale rugarea, ca să li-se concedă cel puțin dreptul de a trăi. Acești omeni însă au fost împedecați a-și așterne rugarea și au trebuit să mērgă érași acasă cum au venit.

Mă tem foarte, că acei domni, cari atunci astfel au sfătuit Coróna, nu au făcut un bun serviciu Corónei. Eu, ca Austriac credincios, necondiționat aderent al dinastiei, ași dori, ca astfel de sfaturi rele să nu se mai dea nici-odată casei noastre domnitóre. Noi avem interes de relațiuni amicale cu aceste state și de aceea ași vrea ca aceste relațiuni prietinesc să fiă și cultivate.

Răsboiul din Africa sudică.

Totă lumea așteptă cu încordare să vadă, care va fi sfirșitul operațiunilor și mișcărilor de trupe inimiz în Natal.

După înfrângerea, ce a îndurat-o generalul engles Buller la Colenso, acesta n'a făcut altceva, decât să-și aștine puteri și să facă planuri, cum ar pòrți ajuogă la *Ladysmith*, ocolind însă peșii. Timp de o lună și mai bine Buller, și-a sporit în mod însemnat armata, a adunat tunuri, cai, munițiuni și alimente și mai pe sus de toate a iscodit un plan de atac, pe care l'a aprobat, cum se đice, și comandantul suprem Roberts.

În 15 Ianuarie Buller a plecat din Frere la Springfield, pe care a doua zi l'a și ocupat, și aici și-a pus cartie, și principal. Deja atunci Burii șoiau, că Buller pe unde vine. Când în 15 Ianuarie armata englesă a fost totă la un loc, Buller a înaintat cu ea mai departe și a cucerit așa numitele *drift*-uri, peste cari în 16 Ianuarie a trecut peste o ramură a riului Tugela. În 18 l. c. Englesii s'au întelnit cu Burii la muntele numit *Spionkop*, unde s'a și dat prima luptă mai mică.

Intelnirea pe teren s'a întemplat așa-dér numai Joia trecută, și de atunci hărtuelile între Buri și Englesi continuă. Din Londra s'au răspândit în lumea intrégă telegramele cu profusiune, dăr nu s'a vestit nici o victoriă din nici o parte — ceea-ce face a-se crede, că până alaltăeri situațiunea era neschimbată.

Este interesant a-se șoi, că Buller trecend riul Tugela la sud peste cele două *drift*-uri, Burii nu i-au făcut nici o opoziția. Ei au evacuat șanțurile, pe cari Englesii le-au aflat góle.

Prin Durban și Londra a șosit la Berlin șirea, că Burii după-ce au lăsat pe Englesi să trecă riul, au stat totuși în calea lui Buller și l'ar fi bătut sub póla munților *Qonderbrook*. Telegramele englese nu fac însă nici o amintire despre acésta învingere a Burilor și tănuiesc totul cum au tănuit până ađi mișcările generalului engles.

Etă șcirile mai noué de pe teatrul răsboiului și despre evenimentele împreunate cu el:

Ladysmith.

Cu data de 17 Ianuarie se telegraféză din *Ladysmith* via *Spearmans-Komp*, că acolo totul e liniștit. De către *Colenso* și *Springfield* s'au auđit c'o đi înainte bu-buitul tunurilor.

Lui „*Times*” i-se anunță din *Pietermaritzburg*, că armata lui Buller și Warren, care nisuesce spre despresurarea *Ladysmith*-ului, constă din multă infanterie. Trupele, cari stau sub comanda lui Warren, *Dundonald*, *Hylđiard*, *Clery* și *Hart*, au ocupat pozițiuni eminente, cari domina valed intrégă către *Ladysmith*. O parte a trupelor englese au rēmas în *Chieveley*, ca să împedecă pe Buri a trece riul Tugela la *Colenso*.

O șcire dubioasă.

Din *Bruxella* se anunță cu data de 20 l. c., că agentul transvaalian Dr. *Leyds* declară, că după credința și informațiunile lui, Buller a fost bătut amar lângă riul Tu-

gela. Ministerul englez de război are soire despre învingerea, ce au suferit-o Englezii și la Londra au sosit de sigur soiri foarte rele, cari însă pentru motive binecuvântate sunt tănuite. *Leyds* a mai arătat niște soritori, ce a primit din Pretoria și în care i-se comunică, că Englezii tractează și sfășie în mod barbar pe răniții buri.

Avertisment lui Warren.

Faptul, că Burii au lăsat pe Englezii să treacă fără rezistență riul Tugela, a născut în Englezii mari bănueli. Ei sunt îngrijați mai ales de Warren, care cu trupa sa formeză aripa stângă a armatei lui Buller, având sub comanda lui peste 9000 de oameni. Warren a înaintat binisor.

Acum se telegrafază din Londra, că comandantul suprem Roberts și ministrul englez de război, au atras serios atențiunea generalului Warren la aceea, că ușor ar pute să cadă în cursa Burilor. Il avertisează d'ér să fiă cu ochii 'n patru și să procedă cu cea mai mare băgare de seamă.

Germania și vapóarele secestrate.

Am semnalat în numărul nostru din urmă, că ministrul german de esterne contele Bülow a făcut importante declarațiuni în parlamentul din Berlin cu privire la afacerea vapórelor germane secestrate de Englezii. Bülow dize, că îndată-ce vapóarele „Bundesrath“, „Herzog“ și „General“ au fost secestrate de Anglia, guvernul german a protestat. El a cerut și despăgubire pentru pagubele suferite de supușii germani, în urma nejustificabilei secestrării, și satisfacțiune. După a treia, a patra și a oincia protestare, guvernul din Londra și-a exprimat regretete asupra celor întâmplate. În fine ministrul a exprimat speranța, că astfel de incidente nesocotite și neamicale nu se vor mai întâmpla în viitor.

O parte a pressei engleze e mulțumită cu vorbirea lui Bülow, alta însă cere dela guvernul englez să fiă tot pe pață și oficerii de marină să facă și mai departe percheisiți pe vapóarele suspecte.

Speranțele exprimate de Bülow așa se pare, că nu se vor realiza. Agenței „Reuter“ i-se telegrafază din Lorenzo-Marqueze, că barca germană „Marie“, care ducea bucate din Australia la Transvaal, a fost prinsă de-o corabiă de război engleză „Jnyak“ și escortată la Durban.

America și războiul.

Din Washington se telegrafază, că Senatul a primit o propunere, în care se cere lămuriri dela președintele Statelor-Unite cu privire la aceea, că cerut'a vre-un reprezentant al Transvaalului recunoșcerea republicii și decă da, din care cauză a fost refuzată împlinirea petițiunii? Senatorul Hale a ținut un energic discurs, în care a dize, că deși e amic al Angliei, regretă totuși, că o putere așa de mare vré să nimicească o republică, când tocmai Anglia își arógă dreptul de-a fi considerată ca națiune, care apără libertatea.

SCRILE DILEI.

— 8 (20) Ianuarie.

Onomastica Metropolitului Meftianu. În 7 Ianuarie v. c., după terminarea oficiului divin cu rugăciunile de mulțămire, asesorii consistoriali, profesorii seminariilor și întregă inteligența din Sibiu — spune „Tel. Rom.“ — s'a prezentat la I. P. S. Sa d-l Archiepiscop și metropolit, pe care l'au felicitat prin graiul arhimandritului vicar Dr. Il. Puscariu. I. P. S. Sa răspunde accentuând, că precum biserica așteaptă dela mirele său lucrare intensivă pentru prosperarea binelui comun, tot astfel așteaptă I. P. S. Sa conlucrare armonică și consențioasă dela fiă-care membru al bisericeii în cercul unde e pus.

Concert. Afăm, că Reuniunea română de cântări din loc va da primul concert sub conducerea noului său dirigent, a d-lui G. Dima, Vineri în 21 Ianuarie st. v. Pentru bunul succes al concertului se fac mari pregătiri. Programa, precum ni-se comunică, va fi foarte aleasă și bogată.

Restanțe de dare neincassabile. Ministrul unguresc de finanțe Lukacs a înaintat dietei un raport în afacerea regulării restanțelor de dare din Croația-Slavonia, și din comitatele Torontal și Caraș-Severin. În raport ministrul spune, că pe teritoriul Croației-Slavoniei s'a prelininat la finea anului trecut 8,297,838 și 98 cor. dare. Față de acesta tot la finea anului trecut se aflau în camete și restanțe 7,301.658 fl., ceea-ce face 83% din totalul dării. Stări identice sunt în comitatul Torontal, unde la finea anului trecut au rămas neincassate din restanțe suma de 1,163.107 fl. Tot așa e și în comitatul Caraș-Severin. Restanțierii de dare, dize ministrul, n'au avere mișcătoare și singurul mod de încasare a restanțelor ar fi să se liciteze pământurile, însă pământul aiot nu are preț și statul n'ar avé nici un folos din licitarea moșilor. Ministrul vré să reguleze afacerea acesta așa, că la oas de vânderi de pământ, restanța de dare să se transcrie pe cumpărător, ér de altă parte contribuabilii să fiă obligați a plăti din restanțele dării indirecte numai atâta, cât le stă în putere.

Contribuirile de Anul nou pentru „Casa Națională“, după cum ne comunică d-l secretar al comitetului Asociațiunii, s'au urcat la 624 corone și 10 bani. Numărul contribuitorilor s'a urcat la 170. Intre aceștia mai avem de amintit pe d-na Eugenia I. Paraschiv n. Mihali, care în memoria neuitatului său soț Ioan Paraschiv, fost sub-jude reg. în Sebeșul-săseso, și a fiilor săi Gregoriu și Ana, a dăruit 20 corone. Apoi d-l Eliseu Iuliu Dan preot în Borgo-Susenl 2 cor. și Simeon Pasca, notar cerc. în Sălciava de jos 5 cor.

În contra postei austro-ungare. În comisiunea bugetară a parlamentului din Berlin s'a debătut Vineri bugetul postei. Cu ocazia acesta deputații Hasse, Lieber și Müller s'au plâns, că în circulația postală cu Austro Ungaria funcționarii de postă austro-ungari violéză secretul epistolar. Secretarul de stat Podbielski a răspuns, că până când nu se vor aduce dovezi, trebuie să presupună, că secretul epistolar e pădit în străinătate.

Un cas de mórte suspect în Cracovia. Din Cracovia se anunță, că asistentul Kostanesky din laboratorul Pasteur de-acolo a murit d'ilele acestea în niște împrejurări suspecte. Kostanesky se ocupa cu studiarea bacililor de ciumă. S'au făcut imediat cercetări, cari au dat rezultat negativ. Cadavrul răposatului fu secționat, însă cauza adevărată a morții nu s'a putut constata. Mulți dintre medicii susțin, că Kostanesky a murit de ciumă. La ordinul fizicului orășenesc membrii familiei asistentului au fost internați într'un spital și institutul bacteriologic fu închis, după-ce toți bacterii au fost nimiciți și animalele omorite.

Esposiția (din Paris și războiul. Războiul dintre Englezii și Buri a început să producă îngrijiri în Franția, mai ales fiind-că se apropie timpul deschiderii esposiției și de-o încetare a războiului nici vorbă nu e. Președintele Loubet a și dat expresiune acestor îngrijiri, dize în prezența mai multor deputați: e un interes deosebit al Franției, ca să se restabilească pacea, deore-ce criza financiară și industrială pricinuită de războiul periclitéză succesul esposiției dela Paris. În acest moment serios, dize în fine Loubet, e dorința noastră a tuturor, ca esposiția să se deschidă în numele păcii internaționale și să vestescă începutul unei noue ere pe terenul civilizațiunii.

Învătătorii din Rusia, precum și învățătoarele, cari vor dori să cerceteze esposiția din Paris, vor primi un ajutor de câte 300 ruble. Ministrul de culte rusec a destinat pentru acest scop 50,000 de ruble și a ales 150 de învățători și învățătoare, cari vor merge la esposiția.

Ancheta pentru colonisări.

(Ședința a doua.)

Forțe interesante sunt pentru noi debaterile din a doua ședință ale anchetei pentru colonisări, ce s'a deschis în Buda-pesta Joia trecută.

Al. Bujanovics află corectă procedura de colonisare a contelui Karolyi și atrage atențiunea celor competenți asupra comitatelor mărginașe dela nord ale Ungariei, cari sunt mult mai primejdute din punct de vedere național maghiar, decât comitatele mărginașe ale Ardealului. Acolo proprietățile ajung una după alta în mâni străine, și în cercul, unde era proprietatea lui Rakoczy, adă nu mai este nici o proprietate maghiară.

I. Sandor (fișpanul comit. Târnavemioi) dize, că în Ardeal trebuie cu ori-ce preț să se începă o grabnică acțiune, căci proprietățile (maghiare) de aici sunt extraordinar amenințate. Ele sunt grozav de îndatorate. Clasa proprietarilor (maghiari) mijlocii se prăpădește, și foarte multe proprietăți se fac fundațiuni, trec în mână mórta, ba une-ori chiar spre scopuri nepatriotice. Cestiunea secucă, dize el, nu se poate rezolva prin colonisare. Nu fómee duce pe Sécuii în România, ei câștigul, care acasă nu-l are, căci nu-și poate valida aici munca. Nu așa însă stă lucrul cu Câmpia. Aici e mare lipsă de colonisări, pentru-că lipsesc brațele muncitoare. (Ați colonizat Sécui, ce trebă ați făcut cu ei pe la Șermeș și aiurea? — Red.)

G. Bekics spune, că pentru colonisare trebuie să se facă: pământ, popor și bani. Pentru o colonisare din punct de vedere național pământ este destul, popor încă este, bani însă nu prea sunt; d'ér decă „națiunea“ se va pătrunde de convingerea, că „numai prin politica de colonisare poate să se asigure consolidarea națională, atunci vor fi și bani“. Ar trebui cam 2 milioane la an.

Episcopul Desseffy și-a dat părerea în scris, d'ér și-le-a susținut și verbal. El ține, că colonisările trebuie să se facă urgent, însă fără vătămarea dreptului de proprietate. Atrage atențiunea celor în drept să procedă așa, ca să nu se pună în nou conflict cu naționalitățile.

Eug. Gaal dize, că greutatea colonisărilor zace în aceea, că nu este organizare suficientă și țera n'are bani. Trebuie decă să se combineze puterile statului cu puterea societății.

D. Csernovics vede mari primejdii și cere măsuri grabnice. „Să imităm naționalitățile din Ardeal“, dize el, „să înființăm bănci, cari să dea împrumuturi ieftine și astfel să contracțăm afacerile băncilor naționalităților“. Acțiunea de colonisare trebuie să pornescă din partea sudică a țării. Din Sălăgiu să mergă până în părțile inferioare ale Torontalului, prin Panciova, prin Caraș-Severin către Ardeal de-alungul căilor ferate și a rurilor, ca astfel să unim Bănatul cu Sécuiunea. „Decă nu avem bani pentru așa ceva, atunci să ne băgăm capul în nisip și să așteptăm până când naționalitățile ne vor covârși“.

Au mai vorbit și alții, ér unii și-au dat părerea în scris și toți constatând „necesitatea“, că în Ardeal trebuie să se începă o mare acțiune de colonisare, că de unde nu se prăpădesc Ungurii în loc de a pericu proprietăți cu tot, Bartha M. vré însă cu ori-ce preț să-i împutescă și răspândescă pe totă întinderea țării. Acest Deocalion modern dize în fómee sa „Magyarország“, că Ungurii vor să fiă tari și mari și că ei trebuie să pășescă din ofensivă în defensivă — și punctum! Pe Sécuii lui și-i ridică în privința acesta la rolul de „misionari“, ei adevă să ducă, prin colonisare, „patriotismul“ în ținuturile ocupate de Valahi între rurile ardelenesci Mureș, Târnavă și Olt.

Éta un plan, ce s'ar asemăna cu a doua năvălire a lui Arpad pe teritoriile locuite de naționalități. Trebuie însă bani și érași bani. — Au destui Jidani, prietenii de cruce ai păturii suprapuse maghiare, c'éră dela ei, căci și așa în Ardeal cele mai multe proprietăți unguresci au trecut și

trec în mâni Jidanilor, cari espropriéză de-a rândul pe grofi, baroni, nemeși etc., lucru de care s'a plâns fișpanul dela Târnavă-mică fără însă a spune, că cine iau locul Ungurilor în proprietățile maghiare.

ULTIME SCRI.

București, 21 Ianuarie n. Ministerul s'a remaniat în modul următor: G. Gr. Cantacuzino, ministru president fără portofoliu, va pleca în străinătate pentru căutarea sănătății pe timp de 6 săptămâni. Generalul Manu a trecut la interne și este ad interim președinte al consiliului. Take Ionescu a luat finanțele, ér Dr. Istrati a trecut la culte și instrucțiune publică. Ionel C. Grădișteanu ministru al lucrărilor publice. Toți ceilalți miniștri au rămas la locurile lor.

Junimiștii au refuzat și de astădată de a intra în ministeriu, neprimind condițiunile, ce li-s'au propus.

București, 21 Ian. Finalisându-se pe cale diplomatică afacerea rentei școlilor din Brașov, se asigură, că deja d'ilele acestea guvernul român va presenta camerei proiectul de lege relativ la această rentă.

Pretoria, 21 Ian. Trupele engleze trec necontentit peste riul Tugela.

DIVERSE.

Un om care móre și învie când voesce. Majorul englez Carl Of R. are însușirea de a sci să móră când voesce și apoi érași să învie. Se înțelege, mórtea e numai aparentă. Doi medici de regiment au fost trimiși să cerceteze pe maior. Acesta s'a culcat înaintea lor, aședându-se în pat pe spate și stând astfel câteva timp nemișcat. Unul dintre medici și-a pus mâna pe inima lui, ér celalalt ținú o oglindă curată la gură. Unul dintre medici observă, că pulsul inimii maiorului deveni tot mai debil, pulsațiunea vinelor se simțea mai puțin și în fine nici pe lângă cea mai îngrijită cercetare nu s'a mai putut observa vre-o contracțiune a nervilor. Pe oglinda, care o ținea celalalt medic la gura maiorului, nu se vedú nici cea mai puțină umezélă. După acesta amândoi medicii au vizitat, cu deamăruntul, întreg organismul maiorului, d'ér n'au aflat nici cel mai mic semn de viață. Fiind-că nici după trecerea unei jumătăți de ceas maiorul n'a dat nici un semn de viață, medicii începură să se sperie, crezând că pôte au mers prea departe cu periculoasele experimentări și din cauza acesta a murit. Nu peste mult însă se observă o mișcare în corpul mortului aparent, inima îi începú din nou să funcționeze, apoi începú să respire și pe încetul își reveni în fire. Cei doi medici de regiment au făcut raport oficios despre rezultatul cercetărilor lor, ér mai târziu maiorul făcu experimentul acesta și înaintea altora, nimenea însă n'a fost în stare să i dea o esplicare. Majorul trăiesce și adă.

Turnul Eiffel întrecut. Famosul turn de 300 metri va avé încă onórea să figureze la esposițiunea din 1900; totuși gloria sa se va micșora în fața altuia cu o înălțime de 500 metri (o colónă metalică fixată în pământ) care se va înălța pe colină Montmartre. Față de celelalte turnuri acesta va presenta o curiositate, pe care cei mai încercați ingineri au esitat să o pue în practică, și care va consta într'un colosal far pus în vârful turnului. Acel far va n alimentat cu acetilenă și va avé o putere iluminătoare de 200 mii luminări. Așezat la 600 metri deasupra Parisului, acest far va puté lumina un spațiu cu un diametru de 1890 metri séu o suprafață de 2.500.000 metri pătrați. Acest turn nu va costa mai puțin de 3 milioane lei.

Literatură.

U carte valoroasă, scrisă de d-l Ioan Popa, profesor la școala române din Brașov. Cartea este intitulată: „**Caractere morale,** exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne”. Acastă carte, atât prin esteriorul său elegant, cât și prin cuprinsul său bogat, de aproape 400 pagini, este o adevărată podobă în literatura noastră. Vom cânta s'o facem mai de-apropo cunoscută cetitorilor noștri; de-oacamdată ne mărginim a atrage asupra ei atențiunea tuturor Românilor iubitori de carte; în ea cetitorul va găsi o comoră nespuse de prețioasă de învățături, de mângâieri, de însușețiri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal. — Se află de vânzare la Tipografia „A. Mureșianu”, la librăria N. I. Ciurcu și la librăria H. Zeidner în Brașov.

Una carte de legi. „Instrucțiuni populare despre cătorințele și drepturile purtătorului de dare”, „Amicul Poporului” îndreptar în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român de **Tihu Vuiculescu,** pretor în Peșca maghiară. Cartea e întocmită la înțelesul țeranilor, așa că din ea ori-ce plugar, ori-ce măestru, ori-ce om, care știe ceti, poate să înțeleagă lămurit, ce-i este după lege ertat și facă și ce nu; cum are să-și câștige anumite drepturi, la cine să se îndrepte cu plângerea ori cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55). Ambele cărți se pot procura și dela Tipografia „A. Mureșianu” din Brașov.

CĂLINDARUL PLUGARULUI

pe anul visect 1900.

A apărut și se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Acest Călindar au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul fôrte bine reușit al lui Avram Iancu. Urmază apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sêrbătorile și alte țile schimbătoare, calculul sêrbătorilor mai mari, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 luni, urmază taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competențele de timbre, măsurile metrice, têrgurile corectate din Transilvania, Bănat, Țera ungurească și Bucovina. În partea literară găsim un interesant capitol privitor la începerea războiului pentru neatârnaire de G. Coșbuc; apoi „Popa Stoica”, poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuția și binefacerea (un interesant capitol după Smiles-Schramm). Doina, în șanțuri (poesii) de G. Coșbuc etc. În partea igienică și economică: Un dușman al omului (rachiul); Ce să facă părinții, ca să-și ferescă copiii de orbiă; Cum să tracteze părinții pe copiii lor orbi; Bune sunt beuturile pentru copii? Urmază apoi partea economică: Vitele roșii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoii, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunțele, sfeclele și apa de beut). La urmă mai multe povește prețioase și glume apoi anunțuri. Prețul 25 cr. (cu posta 30). *Vândătorii primesc rabatul cuvenit.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Ianuarie 1900.

Benta ung. de aur 4%	98.55
Benta de corone ung. 4%	94.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	100.05
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	99.20
Bonuri rurale ungare 4%	93.60
Bonuri rurale croate-slavone	94.50
Impr. ung. cu premii	161.—
Leasuri pentru reg. Tisei și Seghedin	137.70
Benta de argint austr.	99.20
Benta de hârtie austr.	99.—
Benta de aur austr.	98.55
Leasuri din 1860.	137.—
Acții de-ale Băncii austro-ungară	130.60
Acții de-ale Băncii ung. de credit	186.25
Acții de-ale Băncii austr. de credit	133.75
Napoleondori	19.23
Leasuri imperiale germane	118.10

London vista	242.30
Paris vista	96.10
Bente de corone austr. 4%	98.95
Note italiene	89.70

Cursul pieței Brașov.

Din 20 Ianuarie 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.20	Vând.	18.28
Argint român. Cump.	17.60	Vând.	18.—
Napoleond'ori. Cump.	20.—	Vând.	19.20
Galbeni Cump.	11.20	Vând.	—.—
Ruble Rusescoi Cump.	254.—	Vând.	—.—
Mărci germane Cump.	11.18	Vând.	—.—
Lire turcescoi Cump.	21.46	Vând.	—.—
Scris. fonc. Albina 201.—	Vând. 5%	203.—	—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 18 Ian. n. 1900.

Sămînțe	Cantitatea per hect.	Prețul per 100 ch. ogz.	
		dela	până
Grâu Bănățeneșc	80	7.95	8.05
Grâu dela Tisa	80	7.95	8.05
Grâu de Pesta	80	7.90	8.—
Grâu de Alba-Rega'a	80	7.90	8.—
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu ung. de nord	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Sămînțe vechi ori nouă	soiul	Cantitatea per hect.	Prețul pe 100 chilogr.	
			dela	până
Săcară	nutreț	70-72	6.20	6.30
Orz	de vinars	60-62	6.05	6.15
Orz	de bere	64.66	5.45	5.70
Orz	de bere	69.41	5.30	5.80
Ovăș	bănat.	75	—	—
Ovăș	altă soi	73	—	—
Ovăș	"	"	—	—
Ovăș	"	"	5.30	5.80

Produsele div.	Soiul	Cursul	
		dela	până
Sam. de triu.	Luternă angor. transilvană	36	44.—
"	bănățenă	—	—
"	roșă	52	60.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—	—
Oleu de in	dela Pesta	48.50	49.50
Uns. de porc	dela Țera	40.50	41.—
Slănină	svântată	45.50	46.—
"	afumată	—	—
Său	din Bosnia în butii	14.75	15.—
Prune	din Serbia în sacii	13.75	14.—
Lictar	slavon nou	19.50	19.20
"	bănățeneșc	18.50	19.—
Nucii	din Ungaria	—	—
Gogoși	ungurescoi	—	—
"	sêrbesci	—	—
Miere	brută	—	—
"	galbină strecurată de Rosenau	—	—
Ceară	brută	—	—
Spirt	Drojdințe de spirt	—	—

Bursa de ucuresci.

din 17 Ian. n. 1900.

Valori.	Do. bândă.	Scad. cup.	Cu bani gata.
Benta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	97.1/2
" (Impr. 1892)	5%	Ian.-Iul.	96.3/4
" (Impr. 1893)	5%	"	96.3/4
" (Impr. 1894 int. 6 mil.)	5%	Apr.-Oct.	81.3/4
" (Impr. de 32. 1/2 mil.)	4 1/2%	Ian.-Iulie	85.1/2
" (Impr. de 50 mil.)	4 1/2%	"	86.1/2
" (Impr. de 274 m. 1890)	4 1/2%	"	86.1/2
" (Impr. de 45 m. 1891)	4 1/2%	"	86.1/2
" (Impr. de 120 mil. 1894)	4 1/2%	"	87.—
" (Impr. de 90 mil. 1896)	4 1/2%	"	87.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6 1/2%	Mai.-Nov.	99.—
Oblig. Casei Pensionilor fr. 300.	10	"	99.—
Oblig. comunei Bucuresci 1883	5 1/2%	Ian.-Iul.	—
" din 1884	5 1/2%	Mai.-Nov.	—
" din 1888	5 1/2%	Ian.-Dec.	—
" din 1890	5 1/2%	Mai.-Nov.	—
Scrisuri fonciare rurale	5 1/2%	Ian.-Iulie	93.—
" urbane Bucuresci	5 1/2%	"	77.3/4
" Iași	5 1/2%	"	86.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6 1/2%	"	82.1/2
Banka Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—
Banka Națion. ult. div. 86.—	500	intr. v. 250	—
Banka agricolă	500	150 v.	330.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	420.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	"	—
Soc. Basalt. Artif. ult. div. lei 30	250	"	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	"	—
Soc. Rom. de Hârtie ult.	100	"	—
„Patria” Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	"	—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	"	—
" 2 em. u. d. 0	100	"	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	200	"	—
„Bistrița” soc. p. f. hârtii 30 lei	200	"	—
Societ. p. const. de Tramways	20	"	—
20 franci aur	—	—	—

SCOMPTURÎ:

Banka naț. a Rom.	90%	Paris	4%
Avansuri pe efecte	100%	Petersburg	7 1/2%
Casa de Depuneri	120%	Berlin	7 1/2%
London	5 1/2%	Belgia	5 1/2%
Viena	6 1/2%	Elveția	5 1/2%

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maier.

Un câștig principal **100,000** Corone obiecte de valoare
3 " " **20,000** " " etc. etc.
care tôte se plătesc în bani gata cu scădământ de 20%
ajung a fi trase la cele 4 trageri ale
LOTERIEI de BINEFACERE
în favorul Spitalului Reuniunii Policlinice din Budapesta și joca fie carlos, la tôte 4 tragerile ce urmază fără a mai plăti.
III-a tragere va fi deja mâne în **24 Ian. 1900.**
Losuri numai cu **1 Coronă** se capeta le administratia loteriei de binefacere în favorul Spitalului Reuniunii Policlinice. Budapesta IV Kossuth-Lajos uteza 1, la bancheri, zarafii, oficiul postal, la Casa câilor ferate reg. ung., trafici etc.

V. 13—1900.
vêgrh. Sz.
Arverési hirdetmény.
Alulirt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-sa értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zernesti kir. járásbíróság 1899 évi Sp. 410/4 számú végzése következtében Dr. Leményi Jenő brassói ügyvéd javára Babes I. Jon szohodoli lakos ellen 168 frt. 35 kr. s jár. erejéig 1899. évi Nôvemb. hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le és felül foglalt és 964 koronára becsült következő ingóságok, u. m. ôkrök, lovak, tehének, juhok, széna és különféle házi butorok nyilvános árverésen eladotnak.
Mely árverésnek a zernesti kir. járásbíróság 1899. évi V. 203/3 számú végzése folytán 336 korona 70 fil. tőkekövetelés, ennek 1899. évi június hó 26-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 90 korona 34 filrben bírôilag már megállapított költségek erejéig Törcsvárott a község piacán leendő eszközzésére 1900. évi Február hó 3-ik napjának d. e. 9 óraja hotáridôül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-sa értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igények becsáron alul is el fognak adatni.
Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfogaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen arverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.
Kelt Zernesten 1900 évi Január hó 16 napján.
HUSZÁR VILMOS.
kir. bírósági végrehajtó.
830.1—1

ABONAMENTE
LA
GAZETA TRANSILVANIEI
Prețul abonamentului este:
Pentru Austro-Ungaria:
Pe trei luni 3 fl. —
Pe șese luni 6 fl. —
Pe un an 12 fl. —
Pentru România și străinătate:
Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 20 fr.
Pe un an 40 fr.
Abonamente la numerele cu data de Duminecă.
Pentru Austro-Ungaria:
Pe an 2 fl. —
Pe șese luni 1 fl. —
Pe trei luni 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe an 8 franci.
Pe șese luni 4 franci.
Pe trei luni 2 franci.
Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.
Comnii cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.
Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

ANUNCIURI
(inserțiuni și reclame)
sunt a se adresa subscrișei administratiunii. In cazul p. . .
blicitării unui anuiciu mai mult de odată se face scădământ, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.
Admi istr. „Gazetei Trans.”